

LOV OM FOLKESKOLEN 2017

***Vejledende færdigheds-
og vidensmål***

Fremsat den 5. oktober 2017 af undervisningsministeren (Merete Riisager)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om efterskoler og frie fagskoler

(Lempelse af bindinger i regelsættet om Fælles Mål)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 989 af 23. august 2017, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 10, stk. 1, 2. pkt., ændres »samt færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, herunder« til: », inddeling i færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen i de enkelte fag/emner skal tilrettelægges og«.

2. I § 10 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Undervisningsministeren udsender vejledende færdigheds- og vidensmål.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

3. I § 10, stk. 2, 2. pkt., der bliver stk. 3, 2. pkt., ændres »arbejdet med færdigheds- og vidensmål« til: »tilrettelæggelsen af undervisningen ud fra færdigheds- og vidensområderne«.

4. I § 11, stk. 3, ændres »færdigheds- og vidensmål« til: »færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilken undervisningen skal tilrettelægges,«.

5. I § 13, stk. 2, 1. pkt., udgår », færdigheds- og vidensmål«.

§ 2

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 21. juni 2017 foretages følgende ændring:

1. I § 1 a, stk. 4, ændres »færdigheds- og vidensmål« til: »færdigheds- og vidensområder«.

§ 3

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2017 foretages følgende ændring:

1. I § 2, stk. 3, ændres »færdigheds- og vidensmål« til: »færdigheds- og vidensområder«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. december 2017.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den danske folkeskole er en mangfoldig institution, som skal kunne rumme alle børn. Folkeskolen er et sted, som skal bidrage til alle elevers kundskaber og færdigheder, dannelse og udvikling af kompetencer. Hvis det mål skal opfyldes, skal skolerne og underviserne organisere og tilrettelægge undervisningen på en sådan måde, at denne opgave kan løses bedst muligt for netop den konkrete klasse og de elever, der undervises.

Med dette lovforslag lempes omfanget af bindinger i regelsættet om Fælles Mål, som fastsætter de fælles mål for undervisningen i folkeskolen (herefter omtalt som Fælles Mål).

Som en del af den politiske aftale fra juni 2013 om et fagligt løft af folkeskolen (folkeskolereformen) ønskede partierne bag folkeskoleloven dels at forenkle de Fælles Mål for folkeskolens undervisning og dels at præcisere dem, således at de bedre kunne anvendes af underviserne i undervisningen, og så det blev mere tydeligt, hvilke færdigheder, kompetencer og metoder eleverne skulle tilegne sig.

I implementeringen af de forenkledte Fælles Mål er det tiltænkte hierarki mellem de forskellige niveauer i målene endt med at træde lidt i baggrunden.

Der har samtidig været en kritik af antallet af mål. Der er i dag 3.385 bindende mål for undervisningen i folkeskolens fag (børnehaveklassen til 9. klasse). Det er bl.a. blevet fremført, at de forenkledte Fælles Mål rummer for mange mål og dermed udgør en for detaljeret regulering af arbejdet med fagenes indhold og er udtryk for en overdreven grad af styring, der ikke efterlader en tilstrækkelig frihed til at kunne anvende undervisernes pædagogiske faglighed bedst muligt.

Fælles Mål er primært et redskab for underviseren og et redskab til at tydeliggøre for eleverne, hvad de forventes at lære, og de skal derfor være et brugbart og meningsfuldt redskab i undervisningen og i samarbejdet mellem skole og elever og forældre.

Det er derfor vigtigt, at de nationale rammer ikke opleves som snærende bindinger, der undergraver undervisernes professionalisme, men sætter en fælles retning, som herefter kan udfoldes i den konkrete undervisning på baggrund af lokale prioriteringer, ønsker og behov.

Med de foreslåede lempelser af bindingsgraden i regelsættet om Fælles Mål vil der blive færre mål, der er bindende. Samtidig vil hierarkiet mellem de forskellige niveauer mellem målene blive gjort tydeligere. På den måde vil de overordnede mål for, hvad eleverne skal tilegne sig af kompetencer i de enkelte fag, og dermed det faglige ambitionsniveau, være uændret, men med en øget frihed til lokalt at tilrettelægge undervisningen på baggrund af de faglige prioriteringer.

2. Lovforslagets baggrund

Den 13. juni 2013 nåede de daværende partier bag folkeskoleloven (Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti) til enighed om en aftale om en reform af folkeskolen.

Som en del af folkeskolereformen ønskede forligskredsen at reducere og forenkle omfanget og antallet af Fælles Mål for folkeskolens undervisning væsentligt og at præcisere dem med henblik på at sikre læringsmål, som sætter elevernes læringsudbytte tydeligere i centrum, og som understøtter skolens arbejde med målstyret undervisning. Præciseringen skulle bl.a. medføre, at målene understøtter underviserens daglige arbejde med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen og at ledere, forældre, herunder forældrerepræsentanterne i skolebestyrelsen, og elever kan forstå målene godt nok til at være aktive medspillere i forhold til elevernes læring.

På denne baggrund blev de daværende mål for undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner ændret og indfaset med virkning fra den 1. august 2014. I forbindelse med implementeringen af målene er det tiltænkte hierarki mellem de forskellige niveauer i målene dog endt med at træde lidt i baggrunden, og der har samtidig været en del kritik af antallet af mål.

Kritikken har især gået på, at Fælles Mål udgør en for detaljeret regulering af arbejdet med fagenes og de obligatoriske emners indhold.

Regeringen og de nuværende partier bag folkeskoleloven (Venstre, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) er på den baggrund blevet enige om at reducere antallet af lovgivningsmæssigt bindende mål, så det i modsætning til i dag alene er målene for, hvad eleverne skal have tilegnet sig af kompetencer ved afslutningen af bestemte klassetrin (kompetencemål), og færdigheds- og vidensområderne, ud fra hvilke undervisningen skal tilrettelægges, samt opmærksomhedspunkterne, der er bindende, mens de underliggende færdigheds- og vidensmål gøres vejledende. Kanonlisterne i dansk og historie vil også fortsat være obligatorisk at inddrage i undervisningen.

Forslaget indebærer således lempelser af bindingsgraden i regelsættet om Fælles Mål, idet der vil blive færre mål, der er bindende. Samtidig vil hierarkiet mellem de forskellige niveauer mellem målene fremstå tydeligere.

Forslaget er i tråd med regeringsgrundlaget ”For et friere, rigere og mere trygt Danmark” (Marienborgaftalen 2016) om afbureaukratisering og tillid til medarbejderne og deres faglighed (kapitel 17, ”Fornyelse af den offentlige sektor”).

3. Lovforslagets indhold

3.1. Forenkling af folkeskolens Fælles Mål

3.1.1. Gældende ret

Med lov nr. 406 af 28. april 2014 blev Fælles Mål forenklet og præciseret med henblik på at sikre et større fokus på elevernes læringsudbytte og et bedre og mere præcist udgangspunkt for planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen.

Efter forenklingen rummer Fælles Mål regler om fagformål, kompetencemål, færdigheds- og vidensmål for alle folkeskolens fag og obligatoriske emner samt opmærksomhedspunkter og kanoner for visse fag.

Det følger af den gældende bestemmelse i § 10, stk. 1, 2. pkt., at undervisningsministeren skal fastsætte regler om kompetencemål for bestemte klassetrin samt færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, herunder regler om opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

Bemyndigelsen i § 10, stk. 1, 2. pkt., er udmøntet i den gældende bekendtgørelse nr. 663 af 18. maj 2015 om formål, kompetencemål og færdigheds- og vidensmål for folkeskolens fag og emner.

I bekendtgørelsen er fastsat fagenes formål og de overordnede kompetencemål for, hvad eleverne skal tilegne sig af kompetencer i de enkelte fag og obligatoriske emner. I den gældende bekendtgørelse er fastsat i alt 215 overordnede kompetencemål. Kompetencemålene angiver mål for, hvilke kompetencer eleverne skal have tilegnet sig ved afslutningen af bestemte klassetrin. Kompetencemålene er knyttet til de klassetrin, der er udvalgt ud fra en pædagogisk begrundelse ud fra det enkelte fags opbygning og faglige progression, almindeligvis dækkende 2-3 årlige forløb. Kompetencemålene er udarbejdet som mål for elevernes læring.

Under kompetencemålene er der i bekendtgørelsen indarbejdet 866 færdigheds- og vidensområder, hvis funktion i overskriftsform er at angive afgørende elementer inden for kompetencemålene. Færdigheds- og vidensområderne, der ikke er beskrevet i loven, fremgår af bekendtgørelsen i form af overskrifter til (grupper af) færdigheds- og vidensmål.

Herudover er der i bekendtgørelsen fastsat en lang række færdigheds- og vidensmål. I den gældende bekendtgørelse er fastsat i alt 1.585 par af færdigheds- og vidensmål. Færdigheds- og vidensmålene beskriver henholdsvis, hvad eleven skal være i stand til at gøre (færdighedsmål), og hvad eleven skal vide for at være i stand til at gøre dette (vidensmål). Færdigheds- og vidensmål angiver således fælles mål for, hvilke færdigheder samt hvilken viden eleverne skal have tilegnet sig ved afslutningen af bestemte klassetrin. Færdigheds- og vidensmål er udarbejdet som underliggende mål til kompetencemålene. De angiver fælles nationale mål for den progression i elevernes færdigheder og viden, der leder frem mod kompetencemålene med henblik på at styrke lærerens muligheder for at tilrettelægge en undervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs udvikling. Færdigheds- og vidensmålene er fastsat for faser svarende til det antal klas-

settrin, som et kompetencemål dækker. Faserne er ikke knyttet til bestemte klassetrin. Fx er der opstillet færdigheds- og vidensmål for tre faser under kompetencemålene for matematik i 1.-3. klasse.

Der er herudover opstillet opmærksomhedspunkter i udvalgte kerneområder i dansk og matematik. Opmærksomhedspunkterne beskriver det forventede beherskelsesniveau af den grundlæggende viden og færdigheder, som er en forudsætning for, at eleven kan få tilstrækkeligt udbytte af de efterfølgende klassetrin. Opmærksomhedspunkterne medvirker til, at de fagligt svage elever identificeres tidligt med henblik på, at der kan igangsættes den nødvendige indsats, for at eleverne kan få et tilstrækkeligt læringsudbytte af undervisningen.

Endelig er der fastsat kanonlister i dansk og historie, som er obligatoriske at inddrage i undervisningen.

Om baggrunden for gældende Fælles Mål henvises til bemærkningerne til lov om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love, jf. Folketingstidende 2013-2014, A, L 150 som fremsat, side 6 ff.

3.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på at lempe bindingsgraden i Fælles Mål, så færre mål bliver bindende, foreslås det at ændre bemyndigelsesbestemmelsen i folkeskoleloven. Med forslaget vil undervisningsministeren fremover alene skulle fastsætte bindende regler om kompetencemål for bestemte klassetrin, inddeling i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, samt opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

Ved denne ændring foreslås det, at bemyndigelsen til at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner udgår af bemyndigelsesbestemmelsen. De hidtidige bindende færdigheds- og vidensmål vil således blive ophævet og vil fremover alene blive beskrevet i ministeriets vejledning.

I forhold til den gældende bemyndigelsesbestemmelse er det nyt at inddelingen i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, udtrykkeligt omtales i bemyndigelsesbestemmelsen. Færdigheds- og vidensområderne fremgår i dag af den gældende bekendtgørelse i form af overskrifter til (grupper af) færdigheds- og vidensmål, som angiver afgørende elementer inden for kompetencemålene. Med forslaget vil de fastsatte færdigheds- og vidensområderne blive bindende. Det vil indebære, at undervisningen vil skulle tilrettelægges ud fra færdigheds- og vidensområderne. Forslaget ændrer ikke på, at elevernes læringsudbytte med folkeskolereformen er sat tydeligere i centrum med henblik på at understøtte undervisernes daglige arbejde med planlægning, gennemførelse og løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen.

Det er hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen udmøntes således, at der bliver taget udgangspunkt i den gældende bekendtgørelse og de eksisterende 215 kompetencemål samt

866 færdigheds- og vidensområder, som i overskriftsform angiver afgørende elementer inden for kompetencemålene.

På den måde vil de overordnede mål for, hvad eleverne skal tilegne sig af kompetencer i de enkelte fag, være uændret, men med en øget frihed til lokalt at tilrettelægge undervisningen på baggrund af de konkrete prioriteringer, ønsker og behov. Bekendtgørelsen vil ikke længere indeholde regler om færdigheds- og vidensmål.

Ved at reducere antallet af bindende mål og den som følge heraf den øgede frihed til at tilrettelægge undervisningens indhold gives der mulighed for, at underviserne i højere grad kan fokusere på arbejdet med fagenes og de obligatoriske emners indhold. Det fordrer, at kommunerne er indstillet på at give skolerne og underviserne mulighed for at gøre brug af den frihed, der er hensigten med lovforslaget, nemlig at give undervisernes frihed til at anvende deres pædagogiske faglighed bedst muligt, samt ikke at pålægge skolerne og underviserne unødige dokumentationskrav, som tager tid fra det faglige arbejde med eleverne. Lovændringen ændrer ikke på intentionen om at styrke en systematisk og målrettet evalueringskultur, men de færre bindinger har til formål at sikre, at dette sker med et mindre fokus på dokumentation af delprocesser og et større fokus på elevernes samlede udbytte af undervisningen.

De vejledende færdigheds- og vidensmål vil fortsat være tilgængelige til inspiration i et omfang, hvor de lokalt giver mening for netop at opnå dette.

De foreslåede lempelser af bindingsgraden i regelsættet om Fælles Mål omfatter – som en afledt effekt – også de Fælles Mål for 10. klasse. Der er imidlertid ikke behov for konsekvensrettelser af folkeskolelovens § 19 h, stk. 1, i og med at denne er en henvisning til § 10.

Med henblik på at sikre, at lempelserne af bindingerne i regelsættet om Fælles Mål virker efter hensigten, herunder at der lokalt opleves en højere grad af frihed samtidig med, at det faglige niveau fastholdes, vil Undervisningsministeriet sørge for, at der iværksættes en evaluering af de nye Fælles Mål, når disse har haft virkning i fire skoleår.

Resultatet af evalueringen vil blive sendt til Folketingets Undervisningsudvalg til orientering senest i folketingsåret 2022-2023.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-5, og bemærkningerne hertil.

3.2. Konsekvensrettelser i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om efterskoler og frie fagskoler

3.2.1. Gældende ret

Frie grundskoler skal give undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolen fastsætter slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folkeskolens obligatoriske emner.

Det følger af gældende bestemmelse i § 1 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at i det omfang skolen ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder de kompetencemål henholdsvis færdigheds- og vidensmål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisning i folkeskolen.

Tilsvarende gælder, hvis en efterskole eller fri fagskole optager elever, der er undervisningspligtige i henhold til folkeskoleloven, idet skolen skal tilbyde disse elever en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolen fastsætter for disse elever slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folkeskolens obligatoriske emner.

Det følger af gældende bestemmelse i § 2, stk. 3, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at i det omfang skolen ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder de kompetencemål henholdsvis færdigheds- og vidensmål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisning i folkeskolen.

3.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at § 1 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og § 2, stk. 3, i lov om efterskoler og frie fagskoler ændres, så henvisningen til færdigheds- og vidensmål ændres til færdigheds- og vidensområder. Forslagene er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1-5, hvorefter ministerens mulighed for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner i folkeskolen, i børnehaveklassen kompetenceområder, ophæves.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1, og § 3, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vurderes at medføre statslige engangsmerudgifter i størrelsesordenen 5 mio. kr. i perioden 2017-2018, der afholdes inden for Undervisningsministeriets eksisterende økonomiske rammer. Merudgifterne vedrører dels nedsættelsen af henholdsvis en rådgivnings- og en referencegruppe samt en række faglige arbejdsgrupper knyttet til de enkelte fag, dels vejlednings- og inspirationsmateriale mv.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden den 6. juni 2017 til den 9. august 2017 været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Danske Døves Landsforbund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Danske Handicaporganisationer, Dansk Musikskolesammenslutning, Danske Musik- og Kulturskoleledere, Dansk Musikpædagogisk Forening, Danske Regioner, Danske Professionshøjskoler, Dansk Psykolog Forening, Danske Skoleelever, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Datatilsynet,

De Private Sociale Tilbud (LOS), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, DGI, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racetdiskrimination, Efterskoleforeningen, Fag og Arbejde (FOA), Foreningen af døgn og dagtilbud for udsatte børn og unge, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningsfællesskabet LigeVærd, Folkeskoleforældre, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Klagenævnet for Specialundervisning, KL, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssamrådet af PPR-chefer, Lilleskolerne – en sammenslutning af frie grundskoler, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Studievalg Danmark, Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen og Ungdomsskoleforeningen.

kemaet har herefter den følgende udformning og ordlyd:

10. Samfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget vurderes at medføre statslige engangsmerudgifter i størrelsesordenen 5 mio. kr. i perioden 2017-2018.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 10, stk. 1, 2. pkt., at undervisningsministeren skal fastsætte regler om kompetencemål for bestemte klassetrin samt færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, her-

under regler om opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

Bemyndigelsen i § 10, stk. 1, 2. pkt., er udmøntet i den gældende bekendtgørelse nr. 663 af 18. maj 2015 om formål, kompetencemål og færdigheds- og vidensmål for folkeskolens fag og emner.

I bekendtgørelsen er fastsat fagenes formål og de overordnede kompetencemål for, hvad eleverne skal tilegne sig af kompetencer i de enkelte fag og obligatoriske emner. I den gældende bekendtgørelse er fastsat i alt 215 overordnede kompetencemål. Kompetencemålene angiver mål for, hvilke

kompetencer eleverne skal have tilegnet sig ved afslutningen af bestemte klassetrin. Kompetencemålene er knyttet til de klassetrin, der er udvalgt ud fra en pædagogisk begrundelse ud fra det enkelte fags opbygning og faglige progression, almindeligvis dækkende 2-3 årige forløb. Kompetencemålene er udarbejdet som mål for elevernes læring.

Under kompetencemålene er der i bekendtgørelsen indarbejdet 866 færdigheds- og vidensområder, hvis funktion er i overskriftsform at angive afgørende elementer inden for kompetencemålene. Færdigheds- og vidensområderne, der ikke er beskrevet i loven, fremgår af bekendtgørelsen i form af overskrifter til (grupper af) færdigheds- og vidensmål.

Herudover er der fastsat en lang række færdigheds- og vidensmål. I den gældende bekendtgørelse er fastsat i alt 1.585 par af færdigheds- og vidensmål. Færdigheds- og vidensmålene beskriver henholdsvis, hvad eleven skal være i stand til at gøre (færdighedsmål), og hvad eleven skal vide for at være i stand til at gøre dette (vidensmål). Færdigheds- og vidensmål angiver således fælles mål for, hvilke færdigheder samt hvilken viden eleverne skal have tilegnet sig ved afslutningen af bestemte klassetrin. Færdigheds- og vidensmål er udarbejdet som underliggende mål til kompetencemålene. De angiver fælles nationale mål for den progression i elevernes færdigheder og viden, der leder frem mod kompetencemålene med henblik på at styrke lærerens muligheder for at tilrettelægge en undervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs udvikling. Færdigheds- og vidensmålene er fastsat for faser svarende til det antal klassetrin, som et kompetencemål dækker. Faserne er ikke knyttet til bestemte klassetrin. Fx er der opstillet færdigheds- og vidensmål for tre faser under kompetencemålene for matematik i 1.-3. klasse.

Der er herudover opstillet opmærksomhedspunkter i udvalgte kerneområder i dansk og matematik. Opmærksomhedspunkterne beskriver det forventede beherskelsesniveau af den grundlæggende viden og færdigheder, som er en forudsætning for, at eleven kan få tilstrækkeligt udbytte af de efterfølgende klassetrin. Opmærksomhedspunkterne medvirker til, at de fagligt svage elever identificeres tidligt med henblik på, at der kan igangsættes den nødvendige indsats, for at eleverne kan få et tilstrækkeligt læringsudbytte af undervisningen.

Endelig er fastsat kanonlister i dansk og historie, som er obligatoriske at inddrage i undervisningen.

I medfør af folkeskolelovens § 13 b, stk. 1, skal der som led i den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen for hver elev fra børnehaveklassen til og med 9. klassetrin udarbejdes en elevplan. Elevplanen skal for eleverne i børnehaveklassen til og med 8. klassetrin indeholde individuelle mål og status for elevens læring og en beskrivelse af, hvordan der skal følges op herpå.

De individuelle mål for den enkelte elevs læring tager udgangspunkt i de kompetencemål, der er fastsat for hvert fag i Fælles Mål, herunder færdigheds- og vidensmål, og styrker således sammenhængen mellem kompetencemål og færdigheds- og vidensmål i Fælles Mål og den del af den løbende

evaluering, der skal finde sted med udgangspunkt i elevplanen. Der henvises til bemærkningerne til lov om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love, jf. Folketings-tidende 2013-2014, A, L 150 som fremsat, side 19.

Med henblik på at lempe bindingsgraden i Fælles Mål, så færre mål bliver bindende, foreslås det at ændre bemyndigelsesbestemmelsen i folkeskolelovens § 10, stk. 1, 2. pkt. Med forslaget udgår bemyndigelsen til at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag og emner. Undervisningsministeren vil således fremover alene skulle fastsætte bindende regler om kompetencemål for bestemte klassetrin, inddeling i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, samt opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

Idet bemyndigelsen til at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner udgår, vil de hidtidige bindende færdigheds- og vidensmål blive ophævet og vil fremover alene blive beskrevet i ministeriets vejledning. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

I forhold til den gældende bemyndigelsesbestemmelse er det nyt, at inddelingen i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, udtrykkeligt omtales i bemyndigelsesbestemmelsen. Færdigheds- og vidensområderne fremgår i dag af den gældende bekendtgørelse i form af overskrifter til (grupper af) færdigheds- og vidensmål, som angiver afgørende elementer inden for kompetencemålene. Med forslaget vil de fastsatte færdigheds- og vidensområderne blive bindende, og undervisningen vil skulle tilrettelægges ud fra færdigheds- og vidensområderne.

Det er hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen udmøntes således, at der bliver taget udgangspunkt i den gældende bekendtgørelse og de eksisterende 215 kompetencemål samt 866 færdigheds- og vidensområder, som i overskriftsform angiver afgørende elementer inden for kompetencemålene.

De vejledende færdigheds- og vidensmål vil fortsat i vejledningsform i henhold til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i folkeskolelovens § 10, stk. 2, være tilgængelige til at forklare og uddybe de bindende kompetencemål og de foreslåede bindende færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, og vil således kunne være til inspiration for underviserne i deres arbejde med at tilrettelægge en undervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs udvikling, herunder i forhold til faglig progression i elevernes færdigheder og viden frem mod kompetencemålene.

Der vil fortsat blive fastsat regler om opmærksomhedspunkter i udvalgte kerneområder i dansk og matematik. Der ændres heller ikke på, at opmærksomhedspunkterne vil beskrive det forventede beherskelsesniveau af den grundlæggende viden og færdigheder, som er en forudsætning for, at eleven kan få tilstrækkeligt udbytte af de efterfølgende klassetrin. Opmærksomhedspunkterne skal medvirke til, at de fagligt svage elever identificeres tidligt med henblik på, at

der kan igangsættes den nødvendige indsats, for at eleverne kan få et tilstrækkeligt læringsudbytte af undervisningen.

Det er hensigten, at der vil blive taget udgangspunkt i de opmærksomhedspunkter, der er fastsat i den gældende bekendtgørelse.

Der vil med lovændringen ikke blive ændret på, at folkeskolens test og prøver tager udgangspunkt i kompetencemålene. Test og prøver er meget konkrete og kan derfor ikke alene baseres på de meget overordnede kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene udtrykker centrale færdigheder og viden i de enkelte fag, hvorfor det også fremover vil være relevant at inddrage disse i test og prøver, selvom de er vejledende.

For så vidt angår elevplanerne i henhold til folkeskolelovens § 13 b, stk. 1, vil de individuelle mål for den enkelte elevs læring også fremover tage udgangspunkt i de kompetencemål, der er fastsat for hvert fag i Fælles Mål, men det bliver frivilligt at anvende færdigheds- og vidensmålene som konsekvens af ændringen i dette lovforslag. Forslaget ændrer ikke på, at elevernes læringsudbytte med folkeskole-reformen er sat tydeligere i centrum, og at folkeskole-reformen understøtter, at underviserne i det daglige arbejde med undervisningen arbejder med folkeskolens formål, fagenes/emnernes formål og kompetencemål med udgangspunkt i indholdet i færdigheds- og vidensområderne med henblik på at understøtte den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 10, stk. 1, 2. pkt., at undervisningsministeren skal fastsætte regler om kompetencemål for bestemte klassetrin samt færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, herunder regler om opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

Bemyndigelsen i § 10, stk. 1, 2. pkt., er udmøntet i den gældende bekendtgørelse nr. 663 af 18. maj 2015 om formål, kompetencemål og færdigheds- og vidensmål for folkeskolens fag og emner.

I bekendtgørelsen er fastsat de overordnede kompetencemål for, hvad eleverne skal tilegne sig af kompetencer i de enkelte fag. I den gældende bekendtgørelse er fastsat i alt 215 overordnede kompetencemål. Under kompetencemålene er fastsat 866 færdigheds- og vidensområder, som i overskriftsform angiver afgørende elementer inden for kompetencemålene. Færdigheds- og vidensområderne er ikke beskrevet i loven. Om kompetencemål og færdigheds- og vidensområder henvises til bemærkninger til § 1, nr. 1.

Herudover er der fastsat en lang række færdigheds- og vidensmål. I den gældende bekendtgørelse er fastsat i alt 1.585 par af færdigheds- og vidensmål. Færdigheds- og vidensmålene beskriver henholdsvis, hvad eleven skal være i stand til at gøre (færdighedsmål), og hvad eleven skal vide for at være i stand til at gøre dette (vidensmål). Færdigheds-

og vidensmål angiver således fælles mål for, hvilke færdigheder samt hvilken viden eleverne skal have tilegnet sig ved afslutningen af bestemte klassetrin. Færdigheds- og vidensmål er udarbejdet som underliggende mål til kompetencemålene. De angiver fælles nationale mål for den progression i elevernes færdigheder og viden, der leder frem mod kompetencemålene med henblik på at styrke lærerens muligheder for at tilrettelægge en undervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs udvikling. Færdigheds- og vidensmålene er fastsat for faser svarende til det antal klassetrin, som et kompetencemål dækker. Faserne er ikke knyttet til bestemte klassetrin. Fx er der opstillet færdigheds- og vidensmål for tre faser under kompetencemålet for matematik i 1.-3. klasse.

Der er herudover opstillet opmærksomhedspunkter i udvalgte kerneområder i dansk og matematik. Opmærksomhedspunkterne beskriver det forventede beherskelsesniveau af den grundlæggende viden og færdigheder, som er en forudsætning for, at eleven kan få tilstrækkeligt udbytte af de efterfølgende klassetrin. Opmærksomhedspunkterne medvirker til, at de fagligt svage elever identificeres tidligt med henblik på, at der kan igangsættes den nødvendige indsats, for at eleverne kan få et tilstrækkeligt læringsudbytte af undervisningen.

Med henblik på at lempe bindingsgraden i Fælles Mål, så færre mål bliver bindende, foreslås det at ændre bemyndigelsesbestemmelsen i folkeskoleloven. Med forslaget vil undervisningsministeren fremover alene skulle fastsætte bindende regler om kompetencemål for bestemte klassetrin, inddeling i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, samt opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

Ved denne ændring vil muligheden for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner udgå af bemyndigelsesbestemmelsen. De hidtidige bindende færdigheds- og vidensmål vil således blive ophævet.

Som konsekvens heraf foreslås det, at der som stk. 2 ind sættes en ny bestemmelse i § 10, hvorefter undervisningsministeren udsender vejledende færdigheds- og vidensmål. Således vil færdigheds- og vidensmålene fremover alene fremgå af ministeriets vejledning.

Det er hensigten, at Undervisningsministeriets vejledning vil skulle udarbejdes med udgangspunkt i den gældende bekendtgørelse og de eksisterende 1.585 par af færdigheds- og vidensmål.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 10, stk. 2, 1. pkt., at skolernes læseplaner for folkeskolens fag og obligatoriske emner skal beskrive den udvikling i indholdet i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå kompetencemålet. Det følger endvidere af § 10, stk. 2, 2. pkt., at skolernes læseplaner skal beskrive for-

løb, der understøtter arbejdet med færdigheds- og vidensmålene.

Det foreslås, at § 10, stk. 2, 2. pkt., der bliver stk. 3, 2. pkt., ændres, så det fremgår af bestemmelsen, at læseplanerne vil skulle beskrive arbejdet med færdigheds- og vidensområderne med henblik på at nå kompetencemålene. Ændringen er en konsekvens af lovforslaget § 1, nr. 1, hvorefter ministerens mulighed for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner ophæves, hvorfor disse udgår af bestemmelsen.

I forhold til gældende ret er det nyt, at det direkte fremgår, at læseplanerne skal beskrive færdigheds- og vidensområderne, ud fra hvilke undervisningen skal tilrettelægges. Dette har dog allerede ligget i den gældende bestemmelse, idet færdigheds- og vidensområderne hierarkisk er placeret som overskrifter til (grupper af) færdigheds- og vidensmål. Om bindende færdigheds- og vidensområder henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 11, stk. 3, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet i børnehaveklassen, herunder om formål, kompetencemål, færdigheds- og vidensmål og opmærksomhedspunkter for børnehaveklassen og obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen.

Det foreslås, at bemyndigelsesbestemmelsen ændres, så ministerens mulighed for at fastsætte regler om færdigheds- og vidensmål for børnehaveklassen udgår af bestemmelsen, samt som noget nyt at ministeren vil skulle fastsætte bindende færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter ministerens mulighed for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner ophæves. Om bindende færdigheds- og vidensområder og vejledende færdigheds- og vidensmål se nærmere bemærkningerne til § 1, nr. 1 og 2.

Der henvises til i øvrigt afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 13, stk. 2, 1. pkt., at der som led i undervisningen løbende skal foretages evaluering af elevernes udbytte heraf, herunder af elevens tilegnelse af kundskaber og færdigheder i fag og emner set i forhold til kompetencemål, færdigheds- og vidensmål og opmærksomhedspunkter, jf. § 10.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, så ordene ”færdigheds- og vidensmål” udgår af bestemmelsen. Den foreslåede ændring ændrer ikke ved, at det undervisende personale i deres daglige arbejde med forberedelse, gennemførelse og evaluering af undervisningen med udgangspunkt i færdig-

heds- og vidensområderne sætter faglige mål for elevernes forventede udbytte af undervisningen.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter ministerens mulighed for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, ophæves.

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1-2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Frie grundskoler skal give undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, jf. lov om friskoler og private grundskoler m.v., (friskoleloven) § 1, stk. 2. Skolen fastsætter slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folkeskolens obligatoriske emner, jf. friskolelovens § 1 a, stk. 1.

Det følger af gældende bestemmelse i § 1 a, stk. 4, i friskoleloven, at i det omfang skolen ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder de kompetencemål og færdigheds- og vidensmål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisning i folkeskolen.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, så henvisningen til færdigheds- og vidensmål udgår af bestemmelsen, og der i stedet indsættes en henvisning til færdigheds- og vidensområderne.

For skoler, der ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, betyder ændringen, at det fremover alene er kompetencemål for bestemte klassetrin, inddeling i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, samt opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik, som gælder.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1-5, hvorefter ministerens mulighed for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner i folkeskolen ophæves.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Hvis en efterskole eller fri fagskole optager elever, der er undervisningspligtige i henhold til folkeskoleloven, skal skolen tilbyde disse elever en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolen fastsætter for disse elever slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folke-

skolens obligatoriske emner, jf. lov om efterskoler og frie fagskoler (efterskoleloven) § 2, stk. 1.

Af gældende bestemmelse i § 2, stk. 3, i efterskoleloven følger, at i det omfang skolen ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder de kompetencemål og færdigheds- og vidensmål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisningen i folkeskolen.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, så henvisningen til færdigheds- og vidensmål udgår af bestemmelsen, og der i stedet indsættes en henvisning til færdigheds- og vidensområderne.

For skoler, der ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, betyder ændringen, at det fremover alene er kompetencemål for bestemte klassetrin, inddeling i obligatoriske færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen af eleverne skal tilrettelægges, samt opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik, som gælder.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1-5, hvorefter ministerens mulighed for at fastsætte bindende færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner i folkeskolen ophæves.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås i § 4, at loven træder i kraft den 1. december 2017.

Loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, da folkeskoleloven, lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om efterskoler og frie fagskoler ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft ved kgl. anordning. Såvel Færøernes Hjemmestyre som Grønlands Selvstyre lovgiver i dag om egne forhold i relation til disse retsområder. —

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 989 af 23. august 2017, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, foretages følgende ændringer:

§ 10. Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner efter §§ 5-7 og § 9. Undervisningsministeren fastsætter desuden regler om kompetencemål for bestemte klassetrin samt færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, herunder regler om opmærksomhedspunkter inden for udvalgte kerneområder i dansk og matematik.

1. I § 10, stk. 1, 2. pkt., ændres »samt færdigheds- og vidensmål i de enkelte fag/emner, herunder« til: », inddeling i færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilke undervisningen i de enkelte fag/emner skal tilrettelægges og«.

2. I § 10 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Undervisningsministeren udsender vejledende færdigheds- og vidensmål.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

Stk. 2. Skolernes læseplaner skal for folkeskolens fag og obligatoriske emner, jf. §§ 5-7 og § 9, stk. 1, beskrive den udvikling i indholdet i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå kompetencemålet. Læseplanerne skal herunder beskrive trinforløb, der understøtter arbejdet med færdigheds- og vidensmål. Læseplanerne skal godkendes af kommunalbestyrelsen, jf. § 40, stk. 3. Undervisningsministeren udsender vejledende læseplaner.

Stk. 3 og 4....

3. I § 10, stk. 2, 2. pkt., der bliver stk. 3, 2. pkt., ændres »arbejdet med færdigheds- og vidensmål« til: »tilrettelæggelsen af undervisningen ud fra færdigheds- og vidensområderne«.

§ 11....

Stk. 2 ...

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet i børnehaveklassen, herunder om formål, kompetencemål, færdigheds- og vidensmål og opmærksomhedspunkter for børnehaveklassen og obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen.

4. I § 11, stk. 3, ændres »færdigheds- og vidensmål« til: »færdigheds- og vidensområder, ud fra hvilken undervisningen skal tilrettelægges,«.

§ 13....

Stk. 2. Som led i undervisningen skal der løbende foretages evaluering af elevernes udbytte heraf, herunder af elevens tilegnelse af kundskaber og færdigheder i fag og emner set i forhold til kompetencemål, færdigheds- og vidensmål og opmærksomhedspunkter, jf. § 10. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for den videre planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen, jf. § 18, og for underretning af forældrene om elevens udbytte af undervisningen, jf. stk. 1.

Stk. 3-10....

5. I § 13, stk. 2, 1. pkt., udgår », færdigheds- og vidensmål«.

§ 2

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 785 af 21. juni 2017 foretages følgende æn-
dring:

§ 1 a....

Stk. 2 og 3....

Stk. 4. I det omfang skolen ikke har fastsat slutmål, jf.
stk. 1, og delmål, jf. stk. 3, der står mål med, hvad der al-
mindeligvis kræves i folkeskolen, gælder de kompetencemål
og færdigheds- og vidensmål (Fælles Mål), der er fastsat for
undervisning i folkeskolen.

Stk. 5....

1. I § 1 a, stk. 4, ændres »færdigheds- og vidensmål« til:
»færdigheds- og vidensområder«.

§ 3

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørel-
se nr. 787 af 21. juni 2017 foretages følgende ændring:

§ 2....

Stk. 2

Stk. 3. I det omfang skolen ikke har fastsat slutmål, jf. stk.
1, og delmål, jf. stk. 2, der står mål med, hvad der alminde-
ligvis kræves i folkeskolen, gælder de kompetencemål og
færdigheds- og vidensmål (Fælles Mål), der er fastsat for un-
dervisning i folkeskolen.

Stk. 4-11....

1. I § 2, stk. 3, ændres »færdigheds- og vidensmål« til:
»færdigheds- og vidensområder«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. december 2017.